

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

A. Περίληψη κειμένου

Στο δοθέν κείμενο ο Γ. Σεφέρης καταθέτει προσωπικές σκέψεις σχετικά με την ιδιαίτερη προσφορά της παράδοσης και τον απαξιωτικό τρόπο προσέγγισής της από την πλευρά των ανθρώπων στη σημερινή εποχή. Αναγνωρίζει πως ο λαός μας ήταν ανέκαθεν δεκτικός σε προσφορές από διεθνή ρεύματα. Βέβαια, η εξέλιξη που χαρακτηρίζει τη σημερινή πραγματικότητα και τα συναισθήματα ανασφάλειας, που η τελευταία γεννά, ταραάζουν την ανθρώπινη σκέψη. Τον ίδιο όμως στηρίζει η πίστη στο παρελθόν, η αίσθηση της συνέχειας και η πεποίθηση πως δεν αποτελεί μια απομονωμένη οντότητα. Αυτά τον θωρακίζουν με δύναμη απέναντι στις αντιξοότητες της ζωής. Ωστόσο, στη σημερινή εποχή, οι άνθρωποι πρεσβεύουν την άποψη ότι η παράδοση συνδέεται με κάτι οπισθοδρομικό, που δεν υπηρετεί τα αιτήματα του παρόντος και πρέπει να παραγκωνιστεί, γνώμη που αποτελεί απόρροια των συναισθημάτων αγωνίας που έχουν κατακυριεύσει τους ανθρώπους. Κλείνοντας ο δοκιμιογράφος εκφράζει την ανάγκη να πιστέψουμε στην ανθρώπινη αξία.

B1. Ο Σεφέρης εξομολογείται πως αναγνωρίζει αφενός αρνητικά σύνδρομα της φυλής, και αφετέρου μια υστέρηση σε σχέση με τα διεθνή ιδεολογικά και καλλιτεχνικά ρεύματα της εποχής του, ωστόσο διατηρεί την πίστη του στην ελληνικότητα, στις ακμαίες πνευματικές δυνάμεις και στη ζώσα παράδοση του ελληνισμού, εν γένει στα στοιχεία της ψυχικής και πολιτιστικής ιδιοσύστασης του λαού μας.

B2. α)

- 1) Σας παρακαλώ να με συγχωρήσετε ... εμπειρίες.
- 2) Δεν έχω άλλο πειραματόζωο από μένα.

B2. β)

- 1) πειραματόζωο
- 2) σταυροδρόμι
- 3) χαλασμούς

B3.

- Πολλές εφευρέσεις έχουν βελτιώσει σημαντικά τις συνθήκες διαβίωσης.
- Οι εμπειρίες του κάθε ανθρώπου τον εφοδιάζουν με ψυχικό σθένος απέναντι στη ζωή.
- Οι άνθρωποι αμφιταλαντεύονται ανάμεσα στις αξίες και τις απαξίες αναζητώντας το πραγματικό νόημα της ζωής.
- Η σημερινή τεχνοκρατική εποχή ωθεί τους ανθρώπους στη θεοποίηση των υλικών αγαθών.
- Πολλά ψυχοφθόρα συναισθήματα, όπως αυτά του πανικού και της ανασφάλειας, κατακυριεύουν τους ανθρώπους στην σημερινή εποχή.

B4. σταυροδρόμι : επιδρομή
αποκαλυπτικές : επικάλυψη
βιολογικά : υπόλογος
παράδοση : αποδοτικός
υπόδικη : καταδίκη

Γ. Εναρμόνιση λόγου σε επικοινωνιακό πλαίσιο

(Η ζωντάνια, η εκφραστική δύναμη, η αμεσότητα, η προφορικότητα στην έκφραση θα αξιολογηθούν ως στοιχεία επικοινωνιακής πρακτικής)

Ιδέες που ο μαθητής μπορούσε να αξιοποιήσει

Παράδοση: Κάθε πολιτισμικό αγαθό του παρελθόντος που μεταγγίζεται από γενεά σε γενεά σε μια αδιάσπαστη συνέχεια και αποτελεί την πνευματική κληρονομιά του λαού. Κατάθεση βιωμάτων, αξιών, γνώσεων, επιτευγμάτων σε διαρκή διαμόρφωση (τεχνικοοικονομικές κατακτήσεις, αξίες άφθαρτες, διαχρονικές, αναλλοίωτες,

δεσμοί, ήθη, έθιμα, αρετές, κακίες, αντιλήψεις ζωής που αποκρυσταλλώνει ένας λαός στη μακρόσυρτη και πολυποίκιλη εξελικτική του πορεία)

Αιτίες απομάκρυνσης νέων από την παράδοση

- Παιδεία : Αδυνατεί να μεταλαμπαδεύσει τα πολιτιστικά ιδεώδη του παρελθόντος. Τυποποιημένη διαδικασία παράδοσης και εξέτασης της γνώσης του παρελθόντος. Βομβαρδισμός με περιττές ιστορικές λεπτομέρειες, έλλειψη κριτικής προσέγγισης ιστορικής πραγματικότητας, στείρα απομνημόνευση ιστορικών γεγονότων, χρησιμοθηρική αντίληψη στην εκπαίδευση που αποτρέπει από την ουσιαστική ιστοριογνωσία και δεν οικοδομεί μια βιωματική σχέση με το παρελθόν.

Αδυναμία παραδοσιακών μεθόδων να φέρουν το νέο σε μια ουσιαστική επαφή και συναναστροφή με τους προγόνους. Γνωσιοκεντρικός, εξετασιοκεντρικός, βαθμοθηρικός χαρακτήρας εκπαίδευσης.

Επισκέψεις σε μουσεία - αρχαιολογικούς χώρους : Αστόχαστη, άσκοπη, ανοργάνωτη, αμήχανη περιδιάβαση που δεν παίρνει τη μορφή της προσωπικής εξερεύνησης, της πνευματικής περιπέτειας με συγκεκριμένο παιδευτικό στόχο.

- Αρνητισμός νέων, προκατάληψη απέναντι στο παρελθόν. Αλαζονική, επηρμένη στάση άρνησης του παρελθόντος, επιδεικτική αδιαφορία, προκλητική περιφρόνηση.

Επηρασμένοι από το αντιπαραδοσιακό πνεύμα της αναθεωρητικής εποχής μας θεωρούν πως η παράδοση αποτελεί εμπόδιο στην πρόοδο και ανασχετικό παράγοντα στη φυσιολογική πολιτισμική πορεία της κοινωνίας.

Μέσα στο πλαίσιο της μεταβατικής εποχής μας η παράδοση απορρίπτεται σαν κάτι το παλιό, το συντηρητικό, το αναχρονιστικό.

Νέοι : επαναστατική ορμή, πάθος ανανεωτικό. Τάση άκριτης αποδοχής του νεωτερικού, του καινότροπου που αυθαίρετα ταυτίζεται με την εξέλιξη.

- Εδραίωση στείρου τεχνοκρατικού πνεύματος, ωθεί στην προοδοπληξία και ταυτίζει την αγάπη για την παράδοση με την εμμονή σε απαρχαιωμένες αξίες, την προγονολατρία, το μισονείσμο. Επιτάχυνση τεχνοκρατικού πολιτισμού, ανάγκη οι νέοι να γίνουν υγιείς φορείς των εξελίξεων, απομάκρυνση από παραδοσιακές μορφές ζωής.

- Πολιτιστικός ιμπεριαλισμός χωρών, ισχυρά αλλοτριωτικά ρεύματα οικουμενικών πολιτισμών, δουλόπρεπος μιμητισμός νέων, άκριτη υιοθέτηση ξενόφερτων πολιτιστικών στοιχείων

- Πνεύμα ευδαιμονισμού, απομάκρυνση από πνευματικές αξίες, εγκλωβισμός σε μαζικά προβαλλόμενα πρότυπα, εξάλειψη δικαιώματος στη διαφορετικότητα.

Ιδεολογική σύγχυση, κρίση αξιών εποχής

- Αστικοποίηση : προϊούσα εξασθένηση και αποδυνάμωση παραδοσιακών μορφών ζωής.

Τρόποι επανασύνδεσης με την παράδοση

- Παιδεία : Προσφορά γνώσης για το τι εκφράζει αντιπροσωπεύει και εξασφαλίζει η διατήρηση της παράδοσης. (Δυναμογόνα στοιχεία του παρελθόντος που εναρμονίζονται με το παρόν και οικοδομούν το μέλλον.

Βάση πάνω στην οποία θεμελιώνεται το σύγχρονο πολιτιστικό εποικοδόμημα, πηγή δοκιμασμένων γνώσεων και εμπειριών. Δημιουργική αφετηρία, εφαλτήριο πολιτιστικής δραστηριότητας και ανακαινισμός ορμής. Διατήρηση πολιτιστικού στίγματος και εθνικής ιδιοπροσωπίας.

Σφυρηλάτηση ισχυρών εθνικών δεσμών, εθνική αυτογνωσία, ιστορική μνήμη, πιστοποίηση ιστορικής επιβίωσης.)

Κατανόηση από το νέο πως απαιτείται δημιουργική αφομοίωση και ενσωμάτωση των στοιχείων της παράδοσης στο σύγχρονο πολιτισμικό μας σώμα, γιατί η παράδοση αποτελεί δυναμική και όχι στατική έννοια και μέσα από τη δημιουργική σύζευξη, τη σύνδεση, το αρμονικό συνταίριασμα παλιού και νέου σ' ενιαίο αποτέλεσμα επιτυγχάνεται η εξέλιξη. Γιατί η παράδοση σημαίνει ζωντανός πλούτος, παραδομένα πνευματικά κεφάλαια, ζωή με συνέχεια και ειρμό.

Όχι προγονολατρία στείρα αρχαιολατρία, διδακτισμός αλλά και ψυχοπνευματική μέθεξη, μύηση στις αξίες της πολιτιστικής δημιουργίας των προγόνων.

- Υπεύθυνη στάση οικογένειας - πνευματικής ηγεσίας - προβολή παράδοσης από κρατικούς φορείς

- ΜΜΕ : Προβολή λαϊκής τέχνης και παραδοσιακής δημιουργίας

- Ενίσχυση νεανικών καλλιτεχνικών ομάδων που εκδηλώνουν την πρόθεση να ασχοληθούν με παραδοσιακά θέματα, αλλά με νεωτερικό τρόπο (όχι μουσειακή αντιμετώπιση παρελθόντος, αλλά τα στοιχεία του να αποτελέσουν ζωντανό βίωμα στο σήμερα)